

LAUSUNTO LUONNONSUOJELUALUEISTA

Kh 15.02.2021 § 23

Valmistelija rakennustarkastaja Markus Jokitalo, puh. 040 1505310

Ympäristöministeriö pyytää 28.2.2021 mennessä lausuntoja asetusluonnoksista, jotka koskevat Keski-Pohjanmaan maakuntaan perustettavia luonnonsuojelualueita. Kaikki perustettavat alueet ovat valtion omistuksessa ja ne on varattu jo aiemmin luonnonsuojelutarkoituksiin. Alueet kuuluvat pääosin eri suojeluohjelmiin ja Natura 2000 -verkostoon.

Asetuksilla perustettavilla luonnonsuojelualueilla toteutetaan osaltaan valtakunnallisten suojeluohjelmien, Natura 2000 -verkoston ja eräiden muiden suojelutarkoituksiin osoitettujen valtion alueiden suojelutoimenpiteet Keski-Pohjanmaan alueella. Suojelualueiden perustamisen tarkoituksena on säilyttää nämä alueet luonnontilaisina ja turvata niiden ekosysteemien häiriötön kehitys, tarvittaessa myös ennallistamalla muuttuneita luonnonympäristöjä tai hoitamalla luonnonhoitoa vaativia kohteita. Erityisinä suojelutavoitteina Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla on lisäksi niiden suojeluperusteina olevien luontotyyppien ja niille tyypillisen lajiston sekä muiden suojeluperusteina olevien lajien ja niiden elinympäristöjen suojelu, lisääminen ja parantaminen. Alueet palvelevat myös opetustarkoitusta sekä omatoimista retkeilyä, luonnon harrastusta ja tutkimusta. Alueiden perustaminen tukee myös luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä kuten luontomatkailua, jokamiehen oikeuksin tapahtuvaa marjastusta ja sienestystä sekä säännellysti myös metsästystä.

Luonnonsuojelualueiden perustamista ovat valmistelleet ympäristöministeriö ja Metsähallitus, jotka ovat kuulleet laajasti eri tahojen näkemyksiä paikallisissa tilaisuuksissa ja keskusteluissa. Asiasta on käyty viranomaisneuvottelu, johon kuntien edustajat ovat olleet kutsuttuina ja vuoden 2018 keväällä on järjestetty Kokkolassa tilaisuus metsästysseuroille, jotka ovat vuokralaisina ko. alueilla.

Metsästäjät ovat alueiden tärkeitä käyttäjiä, ja alustavissa keskusteluissa on esitetty runsaasti näkökantoja metsästyksen järjestämisestä. Luonnonsuojelulain mukaan pohjoisen luonnonsuojelualueilla metsästys on pääsääntöisesti sallittua ja eteläisessä Suomessa pääsääntöisesti kiellettyä. Kuitenkin esimerkiksi hirven ajo ja vieraslajien pyynti ovat Metsähallituksen luvalla mahdollisia kaikilla nyt perustettavilla luonnonsuojelualueilla. Metsähallitus voi lisäksi antaa luvan muun muassa turvallisuus- tai vahinkouhkaa aiheuttavan lajin yksilöiden poistamiseen suojelualueella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös sallia muuta metsästystä, jos se ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta tai haittaa alueen muuta käyttöä. Lausunnoilla olevan valtioneuvoston asetusluonnoksen mukaan hirven metsästys sallittaisiin laajasti ja osalla alueista lisäksi jäniksen, rusakon, teeren ja metson metsästys. Keski-Pohjanmaalla Vattajan alueella sallittaisiin myös vesilinnustus. Lisäksi linnuston pesinnän suojelemiseksi eräillä alueilla sallittaisiin ketun metsästys.

Lausunnolla olevat asetusluonnokset ovat osa laajempaa säädösvalmiste-

lua, jossa perustetaan eri puolille Suomea kaikkiaan noin 670 000 hehtaaria luonnonsuojelualueita. Kaikki alueet ovat valtion omistuksessa.

Toholammin kunnan alueelle sijoittuu yhteensä kuusi perustettavaa luonnonsuojelualuetta. Näistä neljä on Valtioneuvoston asetuksella perustettavaa:

- Ritaneva-Vipusalonneva, laajuus 2 306 ha, soidensuojeluohjelman perusteella
- Viitajärvi, laajuus 154,1 ha, lintuvesien suojeluohjelman perusteella
- Lestijoen yläjuoksu, laajuus 762,3 ha, soidensuojeluohjelman perusteella
- Katajakorpi, laajuus 182,6 ha, METSO-ohjelman perusteella

ja kaksi Ympäristöministeriön asetuksella perustettavaa luonnonsuojelualuetta:

- Tamppikoski; pinta-alaltaan 22,5 hehtaaria. Valtion Metso-ohjelman osoittama (Metso 13000) alue. Luonnonsuojelualueeseen sisältyy suojeluun varattuja Toholammin vesialueita yhteensä 2,5 hehtaaria
- Valkiaisenharju; pinta-alaltaan noin 4,5 hehtaaria, Metso-ohjelman mukainen luonnonsuojeluhankinta.

Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön lausunnolla olevat asetusluonnokset, muistioloennokset sekä suojeltavien alueiden kartta-otteet oheismateriaalina.

Rakennustarkastaja: Kunnanhallitus on tutustunut asetusesityksiin, niiden tavoitteisiin sekä tausta-aineistoihin ja lausuu asiassa seuraavaa:

Suojeluohjelmien ja maanhankinnan tuloksena nyt perustettavat luonnonsuojelualueet on pääosin osoitettu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa, ja ne ovat siten tulleet huomioiduiksi maankäytön ja kaavoituksen osalta jo aiemmin.

Ympäristöministeriön asetuksella suojeltavaa kahta Metso-ohjelman mukaista kohdetta ei ole huomioitu maakuntakaavassa, joten niiden osalta suojelunäkökohdat tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueet ovat pienialaisia; Valkiaisenharjun pinta-ala on noin 4,5 ha ja Tamppikosken 22,5 ha. Tamppikosken alue muodostuu kuudesta erillään olevasta alueesta, joista neljä Sarkojan ja yksi Kiviojan varrella, lisäksi Särkimäen alueella on yksi pienialainen metsäalue.

Tamppikosken läheisyydessä on käynnissä jo hyväksytyn tuulivoima-alueen osayleiskaavan muuttaminen sekä siihen liittyvä YVA-menettely. Kunnan näkemyksen mukaan suojelualueen perustaminen ei vaikuta tuulivoimakaavan hyväksyttävyyteen; kaavan vaikutukset eivät heikennä Tamppikosken luonnonsuojellisia arvoja.

Toholammin kunta edellyttää, että liikkumista suojelualueilla ei rajoiteta tar-

peettomasti ja että metsästyksen jatkuminen alueella voi jatkua nykyisten sopimusten mukaisesti. Alueiden muuttuminen luonnonsuojelualueiksi edellyttää uusien sopimusten laatimista metsästyksen osalta.

Kunta haluaa tuoda lausunnossaan esille, että kunnan alueesta merkittävä ja kunnan näkemyksen mukaan myös riittävä osa on jo eri perustein suojeltua aluetta.

Kunnanjohtaja: Kunnanhallitus hyväksyy rakennustarkastajan laatiman lausunnon ympäristöministeriön pyytämistä asetusluonnoksista, jotka koskevat Keski-Pohjanmaan maakuntaan perustettavia luonnonsuojelualueita.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
